

SOS Alarms remissvar på Barbro Holmbergs betänkande om Civilt försvar, SOU 2021:21 Struktur för ökad motståndskraft

SOS Alarm har beretts tillfälle att lämna synpunkter på utredningen enligt ovan och lämnar synpunkter som följer.

Allmänt

SOS Alarm tillstyrker och stödjer i allt väsentligt utredarens slutsatser och förslag och vikten av att utredarens förslag implementeras och genomförs, dock med nedan angivna förtydliganden.

Särskilda synpunkter

Med den centrala roll som SOS Alarm har i samhällets alarmeringstjänst så är det viktigt att SOS Alarm mer strukturerat får möjlighet till att bidra så att den samlade förmågan att möta kriser och ytterst krig kan stärkas.

Som utredaren konstaterar så har SOS Alarm mycket viktiga uppgifter i såväl fred som kris samt vid höjd beredskap och ytterst krig. Hanteringen av nödnumret 112 är av stor betydelse i hela hotskalan. Avtal om efterföljande larmbehandling med hjälporganen och den samverkansroll SOS Alarm har är betydelsefull och binder ihop samarbetet vid blåljushändelser via en obruten larmkedja. Särskilt viktigt är att lyfta fram samverkan med Polisen, regionernas vård- och ambulansverksamhet och kommunal räddningstjänst.

Inom samhällets krisberedskap har SOS Alarm uppgifter och uppdrag via Alarmeringsavtalet med staten att via omvärldsbevakning, identifiera händelser och larma och informera tjänsteman i beredskap i statliga TiB-myndigheter. Denna funktion är mycket viktig för att myndigheter snabbt ska kunna agera och redan i ett tidigt skede av en händelse fatta rätt beslut. Motsvarande TiB-uppdrag har SOS Alarm även med regioner och kommuner via särskilda avtal.

Informationsnumret vid stora olyckor och kriser, 113 13, har inte minst under Coronapandemin spelat en betydande roll gällande kriskommunikation mellan myndigheter och medborgare.

Att utgöra en hub för VMA-hanteringen och på begäran skicka ut VMA till både fast och mobil telefoni utgör en ytterligare del inom krisberedskapen som sammantaget ger binder ihop SOS Alarms bidrag till en sammantagen larm-, varnings- och informationstjänst.

Utifrån ovan beskriven kontext så är det viktigt att SOS Alarm ges en fullgod möjlighet att delta i den planering som lägger grunden för en samlad god förmåga att möta och hantera händelser i hela hotskalan. Och detta bör ske på ett så tydligt och hållbart sätt som möjligt. En viktig och tydlig grundsten för detta är att SOS Alarm omfattas av Beredskapsförordningen på lämpligt sätt enligt nedan förslag på justering av den föreslagna författningstexten:

4 § Bestämmelserna i denna förordning gäller, om inte annat anges särskilt, för statliga myndigheter under regeringen med undantag av Regeringskansliet, kommittéväsendet och Försvarsmakten. Bestämmelsen i 14 § gäller för samtliga statliga myndigheter under regeringen. Bestämmelsen i 15 § gäller för statliga myndigheter under regeringen med undantag av Regeringskansliet, kommittéväsendet, Säkerhetspolisen, Försvarsmakten, Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt och Totalförsvarets forskningsinstitut. Bestämmelsen i 10 § 1 gäller för statliga myndigheter under regeringen med undantag av Regeringskansliet, kommittéväsendet och Försvarsmakten. Bestämmelsen i 10 § 2 gäller för statliga myndigheter under regeringen med undantag av Regeringskansliet, kommittéväsendet, Försvarsmakten, Säkerhetspolisen och Försvarets radioanstalt. Bestämmelserna i §§ 24 och 25 gäller för SOS Alarm Sverige AB. För utlandsmyndigheterna tillämpas bestämmelserna endast i den utsträckning som bestäms i föreskrifter som meddelas av Regeringskansliet (Utrikesdepartementet). Bestämmelserna i denna förordning ska tillämpas bara om något annat inte följer av lag eller annan förordning.

Samt att SOS Alarm Sverige AB i bilagan läggs till som "Övriga beredskapsmyndigheter som ingår i beredskapssektorn eller i ett särskilt beredskapsområde" för följande Beredskapssektorer.

- Hälsa, vård och omsorg
- Ordning och säkerhet
- Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen

Utredaren understryker att utredningens uppdrag har varit att till stora delar skapa en hållbar struktur för statliga myndigheter och det förhållningssättet ska respekteras. Vi ställer oss också positiva till att en ordning med beredskapssektorer införs som en viktig beståndsdel i planeringsarbetet. Utredaren konstaterar att SOS Alarm har myndighetsliknande uppgifter och upprätthåller en viktig samhällsfunktion och utredaren föreslår att ett nära samarbete med SOS Alarm ska ske från ansvariga myndigheter inom relevanta beredskapssektorer. Slutligen så pekar utredaren på att SOS Alarms roll och uppdrag kan kompletteras via ägaranvisningar och Alarmeringsavtalet.

Vi anser dock att detta inte är tillräckligt tydligt för SOS Alarms vidkommande, signalvärdet till myndigheterna blir inte tillräckligt starkt, och det bör därför förtydligas genom ett permanent adjungerande av SOS Alarm till arbetet inom beredskapssektorerna. Vi har mindre bra erfarenheter från nuvarande ordning där SOS Alarm allt för ofta ställs utanför viktiga arbeten inom den ordinarie planeringsstrukturen då vi inte per automatik "finns på sändlistan". Brist på tydlighet riskerar att fortsatt exkludera SOS Alarm från viktigt planeringsarbete, och SOS Alarms offentliga åtagande, framförallt genom Alarmeringsavtalets uppdrag, riskerar att halka på sidan om och äventyras i totalförsvarsplaneringen.

Med ovan sagt vill SOS Alarm vill lyfta fram ett antal punkter enligt nedan som vi ser som särskilt viktiga i det fortsatta arbetet;

2021-06-11

-Att SOS Alarms knyts tydligt till Beredskapsförordningen genom skrivningar däri enligt ovan

-Att genom Beredskapsförordningen tydligt peka ut SOS Alarm som en permanent adjungerad medlem av följande beredskapssektorer;

-Hälsa, vård och omsorg

-Ordning och säkerhet

-Räddningstjänst och skydd mot civilbefolkningen

Vid behov ska SOS Alarm även delta i arbetet inom andra beredskapssektorer

-Att jämte ovan och enligt utredarens förslag skriva in de tillkommande uppdragen i beredskapssektorsarbetet i Alarmeringsavtalet och/eller SOS Alarms ägaranvisningar

-Att ökade kostnader för arbete och deltagande inom tillkommande uppgifter inom beredskapssektorerna, regleras genom Alarmeringsavtalet.

Sammanfattningsvis är det av vikt att SOS Alarm ges möjlighet att delta i totalförsvarsplaneringen enligt ovan, då det annars finns risk för att SOS Alarms insatser och arbete inte kan planeras i god tid, vilket leder till fördröjningar, fördyringar eller förmågeglapp för det fall enhetlig nationell styrning inte finns på plats.

Stockholm 11 juni 2021

Med vänlig hälsning

SOS Alarm Sverige AB

Rickard Gustafson
Chefsjurist